

Visibilitzem l'economia al servei de les persones

Guia per la incorporació dels criteris
d'economia solidària als comerços d'Horta Guinardó

El **comerç local i de proximitat** i les iniciatives de l'**Economia Social i Solidària** (ESS) són dos agents socioeconòmics importants pel teixit no només econòmic, sinó també social i cultural dels districtes.

Aquestes dues esferes **comparteixen valors i formes de funcionar** i d'impactar en el territori en el qual es desenvolupen, però aquests valors no s'estan fent evidents i cal fer-los emergir per adonar-nos del potencial

d'intercooperació que hi ha entre ESS i comerç local.

És per això que volem **acompanyar el comerç local cap a la incorporació de criteris que entenem són un segell de qualitat** i de distinció enfront de les iniciatives depredadores i el capitalisme de plataforma.

Són criteris que ens ajuden a **avaluar i a visibilitzar les nostres pràctiques**; perquè entenem que és la nostra manera de fer la que ens distingeix, la que ens diferencia de les altres lògiques.

I per fer-ho ens valem de Pam a Pam, el mapa col·laboratiu per visibilitzar totes les iniciatives del territori.

Des d'Opcions entenem Pam a Pam com **l'espai de referència en la visibilitat i articulació de l'economia solidària** i de les iniciatives que compleixen amb la triple sostenibilitat:

- La sostenibilitat i cura de l'equip o la comunitat

- L'impacte social d'aquestes en el seu entorn

- L'impacte ambiental.

Pensem que **bona part dels comerços locals i de barri compleixen, sense saber-ho** o sense posar-ho en valor, amb alguns dels 15 criteris que des de Pam a Pam es fan servir per a l'avaluació; i ens proposem fer-los emergir i acompanyar els comerços que ho vulguin a incorporar-los per així passar a formar part d'aquest mapa tan valuós.

Això que teniu a les mans és un manual pràctic que us acompanyarà en la incorporació dels 15 criteris!

1. Economia Social i Solidària i teixit comercial local

Ja fa anys que les grans superfícies estan en expansió i des de fa un temps assistim a la proliferació de les plataformes digitals de venda en línia. Davant d'això el **petit comerç i l'Economia Social i Solidària (ESS)** poden col·laborar per fer front a l'avançament d'aquestes iniciatives que tan poc cuiden el territori i les persones que hi viuen.

Enfront del capitalisme de plataforma, el **petit comerç i l'ESS afavoreixen una millor distribució de la renda i una economia més arrelada al territori, al contrari que les multinacionals, que acumulen poder i riquesa** i influeixen perquè les regles del joc sempre les beneficiïn.

Defensem el comerç local i de proximitat perquè entenem que és fonamental i indispensable per mantenir la vida dels nostres barris. Assegurar-ne la supervivència, reforçar-ne els valors i potenciar-lo és la millor manera de mantenir un teixit social propositiu, ric i viu.

2. Pam a Pam, el mapa de l'Economia Social i Solidària

Pam a Pam és el mapa col·laboratiu de l'Economia Social i Solidària (ESS) a Catalunya: **apropa les iniciatives a la ciutadania i facilita que les empreses s'apropin als valors de l'economia social i solidària.**

Què aporta Pam a Pam?

- **Visibilitza en un sol mapa** totes les iniciatives d'ESS.
- **Ofereix alternatives** a totes aquelles persones que volen fer un **consum responsable.**
- **Connecta les iniciatives amb consumidors i proveïdors** conscients i responsables.
- Assenyala **reptes i oportunitats** de l'ESS per cercar estratègies col·lectives com a moviment.

En aquest document hi trobareu algunes preguntes, idees i recursos que us poden ajudar a millorar el compliment de criteris de l'economia social i solidària.

1

Enfortir l'economia local

Teniu en compte la procedència i les condicions de producció dels béns i serveis que distribuïu i/o consumiu?

Què podeu fer?

- Apostar per proveïdors de proximitat o venda directa dels productors
- Prioritzar els subministraments d'iniciatives de l'economia social i solidària (ESS)
- Apostar per empreses que respectin els drets laborals (comerç just)
- Minimitzar la presència d'intermediaris

2

Transparència

Informe de forma transparent sobre la procedència i/o el mètode de producció dels vostres productes i/o serveis?

Què podeu fer?

- Es pot aplicar externament: mostrar la procedència dels productes, com s'ha fet l'elaboració... així com explicar els valors de la botiga i qui en forma part
- Es pot aplicar internament: donar accés a totes les treballadores a les actes o els comptes

3

Gestió financera

Gestioneu els recursos econòmics amb entitats de finances ètiques?

Enfront del sistema de banca convencional i de l'economia financera, les finances ètiques i solidàries guanyen terreny i solidesa fent compatible la rendibilitat econòmica amb la consecució d'objectius socials i ambientals tot garantint la transparència en la gestió dels diners que s'hi dipositen. La seva finalitat és contribuir a la transformació social i a l'interès comú.

Què podeu fer?

- Quan parlem de finances, ens referim a l'estalvi, al préstec i a l'operativa de la iniciativa. Les principals iniciatives de les finances ètiques de Catalunya són: Coop57, Oikocrèdit, Fiare Banca Ètica i Triodos Bank.

- També podem optar per les assegurances ètiques amb Arç cooperativa.

4

Arrelament territorial

Contribuiu a la vida comunitària del vostre barri?

Vincular-nos amb l'entorn, participar de les dinàmiques del nostre barri. El comerç també forma part de la comunitat!

Què podeu fer?

- Participar en espais i/o xarxes comunitàries per contribuir al teixit associatiu (participació d'articulacions comercials, col·laboració en l'organització d'esdeveniments en clau local...).

- Contribuir a la construcció d'estratègies per al desenvolupament local (participant en taules locals, associant-se entre iniciatives...).

IMPACTE AMBIENTAL

5

Sostenibilitat ambiental i Gestió de residus

Incorporeu criteris ecològics o de sostenibilitat en el vostre funcionament?

Què podeu fer?

- Prioritzar l'ús de productes ecològics per a la neteja, àpats... (funcionament intern).
- Incloure oferta de producte ecològic en l'oferta que es comercialitza, si es pot.
- Prioritzar la mobilitat menys contaminant i optar per missatgeries sostenibles.
- Utilitzar materials i embolcalls de baix impacte (vidre o paper en comptes de plàstic, materials reciclats...).
- Evitar generar residus innecessaris (comprar a granel, evitar productes monodosi i materials d'un sol ús, minimitzar el malbaratament alimentari...).
- Apostar per la reutilització i/o reparació d'aparells i equipaments (comprar de segona mà, acudir a establiments reparadors, etc.).

6

Consum energètic

Teniu en compte la procedència, l'estalvi i l'eficiència en el vostre consum energètic?

Què podeu fer?

- Reduir el consum energètic a la nostra activitat (apagant llums dels espais que no estan en ús, reduint càrregues d'aigua...).
- Contractant proveïdores d'energia cooperatives i de fonts renovables.
- Optimitzar i reduir les necessitats energètiques (il·luminació, refrigeració, calefacció, tancaments, etc.).

ORGANITZACIÓ INTERNA

7

Democràcia interna

En la presa de decisions, teniu mecanismes per garantir l'aprofundiment democràtic i la participació de totes les persones que formen part de la iniciativa?

Què podeu fer?

- Promoure espais de participació oberts a tothom.
- Facilitar la informació necessària per garantir la qualitat i igualtat en la presa de decisions.
- Evitar canals informals per prendre decisions (mòbil, xarxes...), són ràpids, però són excloents i respecten poc el temps privat.
- Reflexionar sobre els privilegis i les relacions de poder que es generen en la gestió col·lectiva.

8

Desenvolupament personal

Teniu en compte el desenvolupament personal i professional de les persones que integren la iniciativa?

Créixer professionalment però també personalment al lloc de treball és important, i facilitar-ho com a organització, ens fa avançar i ens enriqueix.

Què podeu fer?

- Contemplar les necessitats de les persones i donar una resposta des de l'àmbit laboral: oferint formació, mecanismes de conciliació i espais de gestió emocional.
- Preveure mecanismes de gestió de conflictes.
- Apostar per la corresponsabilitat: assumir col·lectivament les necessitats individuals (ampliació de permisos, canguratsges, revisió d'horaris, redistribució de tasques...).

9

Perspectiva feminista

Incorporeu la perspectiva feminista en les actuacions de la vostra iniciativa?

Perspectiva de gènere també a les nostres organitzacions, perquè el canvi comença a casa!

Què podeu fer?

- Es pot aplicar internament: fer la distribució de tasques tant productives com reproductives trencant els mecanismes d'assignació en funció del sexe de cada persona, valorant les tasques de cura a la botiga.

- Com externament: ús de llenguatge no sexista, no reproduint estereotips en les imatges que usem, fomentant la visibilitat pública de les dones de la iniciativa, etc.

10

Condicions laborals

Vetlleu per unes condicions laborals dignes i de redistribució de les rendes?

Què podeu fer?

- Reduir les diferències de sou entre les persones remunerades de l'entitat.

- Plantejar jornades laborals coherents amb el volum de tasques.

- Fomentant la creació de llocs de feina estables.

3. Vols millorar en el compliment d'alguns criteris?

A continuació et facilitem un directori d'entitats i empreses que et poden ajudar en diferents sectors i que et faran avançar en la incorporació de pràctiques que afegeixen valor social i mediambiental a la teva iniciativa.

Qui em pot donar un cop de mà per a fer tot això?

Micromecenatge:

Goteo, Verkami

Proveïdors de productes ecològics:

Eco-reciclat, Món Verd, Quèviure

Missatgeria sostenibles:

Trèvol, Mensakas, Las Mercedes

Establiment de reciclatge, reparació i reaprofitament:

Millor Que Nou, Alencop, Trinijove, Blue Terabyte, Espigoladors

Distribuïdora, productora i comercialitzadora d'energia renovable:

Som Energia

Instal·lacions i assessorament:

Azimut 360, Suno, Grup Cooperatiu Uni.co

Formació:

Aurea 7, Barabara Educació

Facilitació en resolució de conflictes i gestió emocional:

Filalagulla, Matriu, Cúrcuma

Assessorament:

Col·lectiu Ronda, lacta.

Distribuïdors:

Quèviure, Alternativa3, Món Verd, IDEAS, EcoCentral

Finances ètiques:

Fiare Banca Ètica, Triodos Bank, Coop57, Oikocredit

Assegurances ètiques:

Arç Cooperativa

Canvi de proveïdors i visibilització:

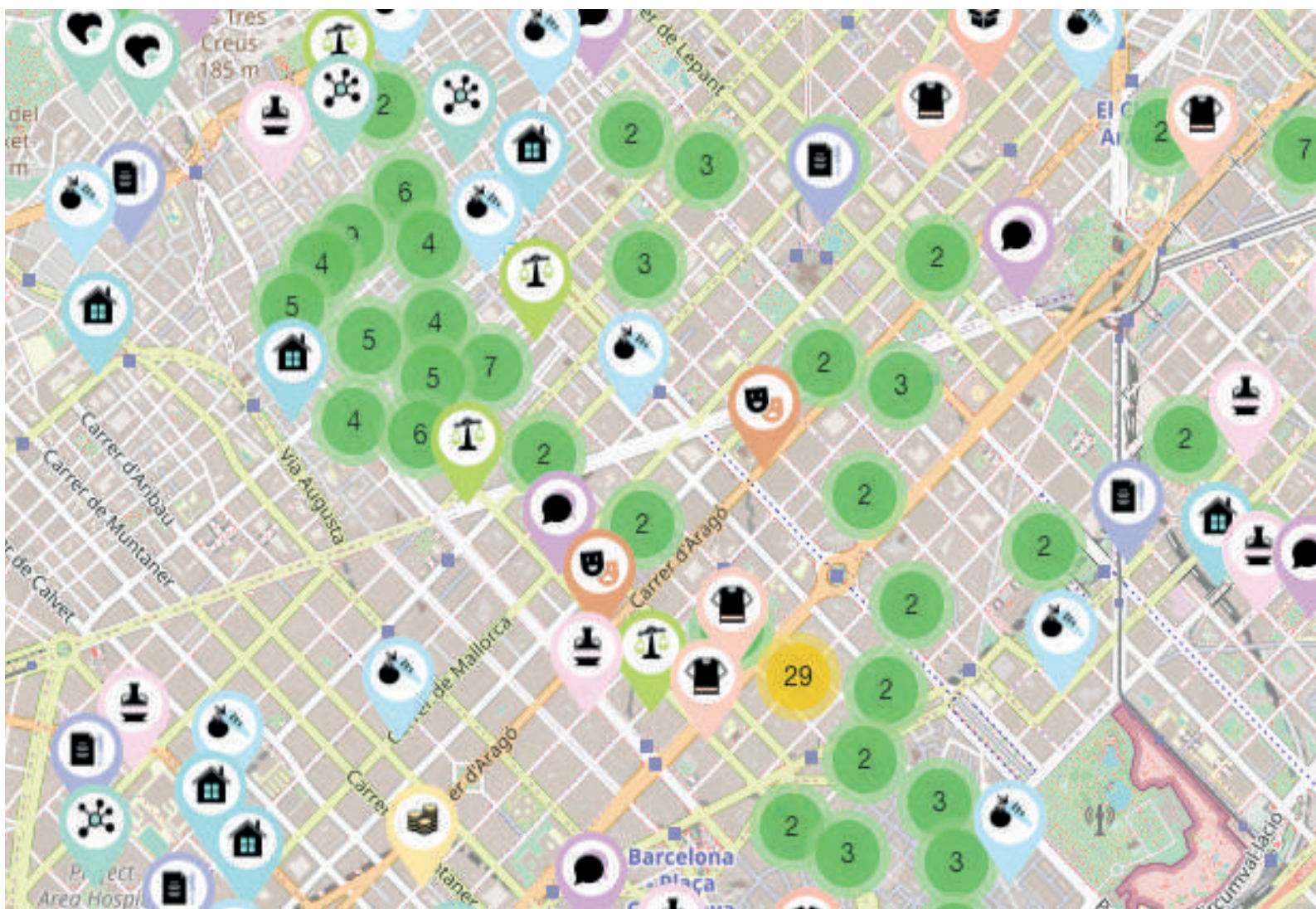
Opcions Cooperativa

Si vols aparèixer al mapa de Pam a Pam

Proposa't en aquest formulari:
www.pamapam.org/ca/iniciativa/

Et farem una entrevista amb els criteris d'ESS, i si en compleixes **la meitat + 1**, apareixeràs en el mapa i t'enviarem un adhesiu perquè puguis identificar **el teu comerç com una iniciativa Pam a Pam**.

Pots utilitzar el mapa per a trobar proveïdores amb valors de l'economia social i solidària, n'hi ha més de 1.000!

**Aquests comerços del teu districte ja han fet el pas
i formen part del mapa:**

Mercat de Pagès del Guinardó

Mercat de pagesia setmanal

Botiga a Granel

Botiga de productes de cosmètica,
higiene i neteja i detergents ecològics

Cafeteria Martí&Coffee

Espai gastronòmic formatiu per a la
inserció de joves en risc d'exclusió social

Visibilitzem l'economia
al servei de les persones

Un projecte de:

Amb el suport de:

Districte
d'Horta-Guinardó

Ajuntament de
Barcelona

